

MEMO

AAN Algemeen Bestuur
VAN D. Ellenbroek
DATUM 7 december 2020
ONDERWERP Diverse COVID-kosten en toerekening daarvan

De Coronacrisis brengt allerhande a-typische vraagstukken met zich mee. Daardoor ontstaan in deze crisis ook allerlei a-typische rekeningen, waarvan de vraag zich aandient hoe in Twente en als VRT hier het best mee om kan worden gegaan? In het DB van 18 november jl. is stilgestaan bij de onderwerpen die in de onderstaande tabel zijn opgesomd. De onderwerpen zijn in deze memo verder toegelicht. Het DB heeft besloten conform de in het rood gearceerde adviezen.

1.	Inzet gemeentelijk crisiscapaciteit t/m 1 september
2.	Inzet gemeentelijke crisiscapaciteit v.a. 1 september
3.	Opzetten communicatiecampagnes
4.	Inhuur beveiligingscapaciteit (t.b.v. toezicht corona NV)
5.	Stationeren en inzet Duitse Heli (verzoek MST)

Alvorens op de verschillende onderwerpen in te gaan is het van belang om de context te kennen waarbinnen dergelijke kosten worden gemaakt. Die context is relevant voor enkele, niet alle onderwerpen.

Declaratiemogelijkheid VWS

Medio dit jaar zijn met VWS afspraken gemaakt over compensatie van de meerkosten ten gevolge van de bestrijding van de Coronacrisis (soortgelijk aan de afspraken tussen GGD-en en VWS). Deze afspraak loopt ten minste tot en met 2021. Bij deze verhaalmogelijkheid wordt niet alleen gekeken naar de meerkosten maar ook naar de minderkosten ten gevolge van COVID-19. De accountant gaat hierop toezien met een daarvoor speciaal ontwikkeld controleprotocol. Het "wandelgangenbeeld" dat alle Coronakosten één-op-één op zeker zijn te declareren bij het Rijk is dus niet juist en moet worden weggenomen.

In de BERAP van september zijn vooral financiële meevallers gerapporteerd die verband houden met COVID-19. Daarom is een claim bij VWS in 2020 minder waarschijnlijk. Al moet gezegd dat een groot deel van de bovengenoemde a-typische kosten niet bij de BERAP in beschouwing zijn genomen.

BTW

Veiligheidsregio's moeten in de regel de omzetbelasting op goederen en diensten als last nemen. De BTW is niet (als ondernemer) terug te vragen en evenmin (als gemeente) te compenseren bij het BTW Compensatiefonds. De laatste mogelijkheid is vervallen per 2014, toen de brandweertaak bij wet is overgedragen aan de veiligheidsregio's. Veiligheidsregio's zijn voor deze lastenverzwaring eenmalig gecompenseerd via ophoging van de Rijkbijdrage. Weliswaar onvoldoende, maar dat terzijde.

Dit betekent dat sindsdien het in eigen beheer nemen van bepaalde activiteiten in basis 21% goedkoper is dan wanneer je voor diezelfde activiteiten personeel moet inlenen of diensten moet inkopen. Bij een deel van de bovengenoemde onderwerpen speelt dit fiscale euvel.

1. Inzet gemeentelijk crisiscapaciteit tot 1 september

Sinds de uitbraak van het virus is de crisisorganisatie volop in bedrijf. Een groot aantal gemeentelijke functionarissen is hierbij betrokken. De uitvoering van reguliere gemeentelijke activiteiten komt mede hierdoor in de knel. Daarom de vraag of het wenselijk is om deze gemeentelijke inzet door te berekenen naar VRT?.

De volgende zaken spelen bij dit vraagstuk een rol:

- 1) De inzet van gemeentelijk personeel als crisisfunctionarissen VRT is 'normaal gesproken' geen onderwerp voor financiële verrekening. Met 'normaal gesproken' bedoelen we hier GRIP-situaties bij grotere branden of ongevallen en oefeningen van de crisisorganisatie.

- 2) BTW: de inzet van crisisfunctionarissen wordt, voor zover deze functionarissen niet op de loonlijst staan van VRT, bestempeld als het inlenen van personeel. Fiscus stelt zich op dit punt normaliter rigide op. Indien deze kosten niet (of slechts) gedeeltelijk zijn te verhalen op VWS, dan is Twente per saldo duurder uit. Op basis van een ruwe schatting komt de inzet tot aan 1 september uit op € 490.000. Dit gaat gemoeid met een BTW-nadeel oplopend tot **€ 103.000**.
- 3) Gemeenten hebben hun COVID-inspanningen tot aan 1 september niet in tijd bijgehouden (mede uitgaande van de normale situatie waarbij ieder zijn bijdrage aan de crisisorganisatie levert zonder verrekening). Er kan daarom alleen worden volstaan met een "educated guess". Een redelijke slag in de lucht dus. Voor zover deze kosten überhaupt zijn te declareren bij VWS is het de vraag of de accountant een dergelijke broze basis accepteert?
- 4) Voor zover deze kosten niet zijn te declareren bij VWS leidt de facturering van de gemeentelijke inzet ook tot herverdeeleeffecten. De relatieve inbreng per gemeente wijkt immers af van de vastgestelde verdeelsleutel voor verdeling van het rekeningsaldo. De vraag is of gemeenten een dergelijke broze basis voor herverdeeleeffecten accepteren? Uitgaande van het indicatieve overzicht komen de effecten per gemeente er als volgt uit te zien:

Effect inzet gemeentelijke crisiscapaciteit							
<i>indien niet wordt gedeclareerd bij VWS</i>							
	Schatting	relatief	aandeel	verschil	herverdeel	BTW	effect
	in €	aandeel	Cebeon		effect	nadeel	totaal
Almelo	€ 46.816	9,56%	11,49%	-1,93%	€ -9.465	€ -11.819	€ -21.283
Borne	€ 3.080	0,63%	3,07%	-2,44%	€ -11.933	€ -3.153	€ -15.086
Dinkelland / Tubbergen	€ 616	0,13%	8,00%	-7,87%	€ -38.550	€ -8.225	€ -46.775
Enschede	€ 171.556	35,04%	27,51%	7,52%	€ 36.842	€ -28.290	€ 8.552
Haaksbergen	€ 8.316	1,70%	3,62%	-1,92%	€ -9.394	€ -3.719	€ -13.113
Hellendoorn	€ 47.971	9,80%	5,08%	4,72%	€ 23.095	€ -5.224	€ 17.871
Hengelo	€ 64.064	13,08%	13,41%	-0,32%	€ -1.584	€ -13.786	€ -15.370
Hof van Twente	€ 56.056	11,45%	5,84%	5,60%	€ 27.444	€ -6.008	€ 21.436
Losser	€ 24.640	5,03%	3,52%	1,51%	€ 7.383	€ -3.624	€ 3.760
Oldenzaal	€ 28.952	5,91%	4,89%	1,02%	€ 5.004	€ -5.029	€ -25
Rijssen-Holten	€ 28.182	5,76%	5,39%	0,37%	€ 1.800	€ -5.540	€ -3.740
Twenterand	€ 5.236	1,07%	4,78%	-3,71%	€ -18.162	€ -4.914	€ -23.076
Wierden	€ 4.158	0,85%	3,40%	-2,55%	€ -12.482	€ -3.494	€ -15.976
	€ 489.643	100,00%	100,00%	0,00%	-	€ -102.825	€ -102.825

Advies:

- Gezien de kanttekeningen niet over te gaan tot verrekening van kosten. Enkel als er uitzicht is op een gedegen claim bij VWS, de verrekening (of een deel daarvan) te heroverwegen.
- Gemeenten die in termen van capaciteit minder dan evenredig bijdragen, daarop aan te spreken.

2. Inzet gemeentelijk crisiscapaciteit vanaf 1 september

Vanaf 1 september jl. zijn gemeenten gevraagd om de crisisinzet nauwkeurig in uren bij te houden. Zodoende ligt er een betere basis onder de verantwoording van gemaakte kosten en onder de argumentatie voor herverdeeleeffecten. Maar eerder gemaakte kanttekeningen (mogelijk BTW-nadeel, wenselijkheid van herverdeeleeffecten) blijven onverminderd staan. De inzet v.a. september tot het einde van dit jaar wordt ingeschat op c.a. € 150.000. Daarmee komen de kosten van de gemeentelijke crisisorganisatie voor 2020 in totaliteit uit op € 640.000 excl. BTW.

Advies:

- Gezien de kanttekeningen niet over te gaan tot verrekening van kosten. Enkel als er uitzicht is op een gedegen claim bij VWS, de verrekening (of een deel daarvan) te heroverwegen.
- Gemeenten die in termen van capaciteit minder dan evenredig bijdragen, daarop aan te spreken.

3. Opzetten van communicatiecampagnes

Om het bewustzijn van de gevaren van COVID-19 en het naleven van de regels in Twente te vergroten is in achterliggende periode een Twentse communicatiecampagne gestart. Een vervolgcampagne is nu in de maak. Per saldo gaan deze campagnes gemoeid met een bedrag van c.a. € 225.000. De boodschap van de campagnes is toegesneden op Twente, maar heeft een generiek karakter. Om die reden wordt de campagne ook door de GGD ondersteund (en deels mede opgezet).

GGD en VRT hebben beide een soortgelijke compensatieregeling getroffen met VWS. Het verschil is echter dat de GGD in 2020 op zeker gebruik maakt van de compensatieregeling, terwijl dit voor VRT, gezien de financiële resultaten, onzeker is. De beste kans op vergoeding van deze kosten is dus dat de GGD als opdrachtgever van deze campagnes wordt aangemerkt.

Advies: de kosten van dergelijke campagnes, voor zover mogelijk, op naam te zetten van en te laten dragen door de GGD.

4. Inhuur beveiligingscapaciteit (handhaving)

Om beter toe te zien op de naleving van de coronamaatregelen in de openbare ruimte is ervoor gekozen om gedurende een bepaalde periode extra beveiligingscapaciteit in te huren. In de eerste plaats is gedacht aan een periode van 30 weken, startend in november van dit jaar. In totaal gaat het om een opdrachtsom van c.a. € 320.000. Het gros van die kosten wordt in 2021 gemaakt.

Ook hier speelt de geschetste context een rol:

BTW

De omzetbelasting op de inhuur van beveiligingsdiensten is in beginsel nadelig en daarom is gekeken naar de mogelijkheid om het opdrachtgeverschap administratief te beleggen bij één gemeente. Navraag leert echter dat de BTW-afwikkeling gaat resulteren in een afzonderlijke "intergemeentelijke verrekening" van kosten. Dat is bij dit vraagstuk ongewenst.

Daarom wordt een andere tactiek gekozen: VRT neemt de kosten op zich en gaat met de fiscus in gesprek over de mogelijkheden om de BTW alsnog te compenseren. In tegenstelling tot eerdere onderwerpen is toezicht en handhaving vooral een taak van de gemeente. Vanuit die gedachte is het wellicht mogelijk om de BTW door te schuiven. Zoals dit gebruikelijk is bij andere gemeenschappelijke regelingen.

Declaratiemogelijkheid VWS

Gemaakte kosten vallen mogelijk buiten de COVID-compensatieregeling met VWS. Zoals opgemerkt, handhaving is in principe een taak van de gemeente. Het Rijk heeft de gemeenten dan ook in eerder stadium al € 50 mln. toegezegd voor extra handavingsinspanningen. Zie hiervoor de bijgesloten kamerbrief van 31 augustus jl. De kamerbrief betrekken we verder niet bij de voorliggende vraag over de bekostiging van de beveiligers.

Een passende financiële dekking is voor deze aankoop dus mogelijk niet voor handen. Het merendeel van de kosten wordt gemaakt in 2021. Indien nodig wordt volgend jaar hiervoor de algemene reserve aangesproken"

Advies:

- **De kosten te laten dragen door VRT**
- **Met de fiscus in overleg te treden om de BTW-druk op deze kosten (ad € 67.000) weg te nemen.**
- **De kosten alsnog te verhalen op VWS indien het afsprakenkader (dan wel het daaruit volgende controleprotocol voor de accountant) daartoe een duidelijke opening bieden.**

5. Inzet Duitse Heli (verzoek MST)

In één van de recente overleggen in het crisisteam is aan de orde gesteld de suggestie om de Duitse traumaheli in Twente te stationeren. Dit met het oog op een eventuele spoedoverplaatsing van COVID-patiënten. Het MST heeft VRT verzocht om dit initiatief te ondersteunen. Inmiddels is in het crisisteam de conclusie getrokken om aan dit initiatief geen verder financieel commitment te geven.

Advies:

Het verzoek van het MST niet te honoreren.